

Onrechtmatigheden in Europese openbare aanbesteding m.b.t. de integrale ontwerp- en projectmanagementopdracht herhuisvesting/inrichting stadhuis Geleen

Inleiding

Er heeft een Europese aanbesteding plaatsgevonden met betrekking tot de integrale ontwerp- en projectmanagementopdracht herhuisvesting/inrichting stadhuis Geleen.

Deze opdracht is definitief gegund aan Extera BV. Uit onderzoek naar deze aanbestedingsprocedure is op grond van informatie die ter beschikking staat, naar voren gekomen dat de integrale ontwerp- en projectmanagementopdracht herhuisvesting/inrichting stadhuis Geleen met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid op onrechtmatige wijze aan Extera BV is gegund.

Uit het onderzoek trekken wij de volgende conclusies:

- **Het heeft er alle schijn van dat het College van B&W met de wijze waarop de inrichting van de projectorganisatie huisvesting vorm is gegeven, een verregaande vorm van belangenverstrengeling heeft georganiseerd:**
Er is onvoldoende functiescheiding ten aanzien van de Europese aanbestedingsprocedure toegepast en er zijn onvoldoende checks and balances ingebouwd.
Hierdoor was er geen sprake van een level playing field en van gelijke beschikbaarheid van informatie voor alle inschrijvers waardoor het gehele aanbestedingsproces werd besmet. Bovendien werden er onvoldoende sturings- en controlemogelijkheden ingebouwd t.a.v. de externe adviseur/supervisor Europese aanbesteding.
- **Het College van B&W benoemde de leden van de projectorganisatie en heeft daarbij een “conflict of interest” georganiseerd.** Dit had men moeten onderkennen en voorkomen.
De benoemde supervisor Europese aanbesteding kreeg hierdoor een dubbele pet op door zijn betrokkenheid bij zowel de aanbestedingskant als bij de inschrijvingskant. Hierbij spelen elementen als “De slager keurt zijn eigen vlees” en “Gelegenheid maakt de dief” een rol.
- **Het heeft er alle schijn van dat Extera BV had moeten worden uitgesloten van inschrijving** op grond van een belangenconflict, betrokkenheid bij de voorbereiding van de aanbesteding en het afleggen van een valse verklaring. Hierdoor kunnen andere inschrijvers zijn benadeeld.
- **Het heeft er alle schijn van dat de integrale ontwerp- en projectmanagementopdracht herhuisvesting/inrichting stadhuis Geleen op onrechtmatige wijze aan Extera BV is gegund. Eerstverantwoordelijke hiervoor is de stuurgroep Huisvesting.**

Consequenties:

- Gelet op de gang van zaken tot nu toe zijn er meerdere aanwijzingen, waardoor er onrechtmatigheid moet worden geconcludeerd.
Het doel van deze onrechtmatigheid moet onderzocht worden. Deze kunnen zijn:
 - Het bevoordelen van degene die de opdracht heeft gekregen
 - Het benadelen van overige inschrijversEen voordeel voor de een is een nadeel voor de ander
- Het heeft er alle schijn van dat een groep aan elkaar gelieerde bedrijven bestaande uit:
A) Exaedes Advies BV (100% eigenaar van B) B) Exaedes Bouwrealisten BV (100% eigenaar van C) en C) Extera BV, allen met zelfde directeur, is bevoordeeld bij het verkrijgen van de opdracht.

- Het heeft er alle schijn van dat door onduidelijkheden in de aanbestedingsleidraad (opgesteld onder supervisor Europese aanbesteding de heer H.J.) de gemeente bovendien risico's loopt op kosten voor meerwerk tot zo'n 30% van de opdracht.
- Gelet op de vele onvolkomenheden, tegenstrijdigheden, het niet nakomen van regels, het verschaffen van onbetrouwbare informatie over de gang van zaken, zowel door het College als de groep gelieerde bedrijven met directeur de heer H.J. is de schijn tegen.
- Door de heer H.J. in het gehele traject te betrekken aan zowel de aanbestedings- als de inschrijvingskant **heeft het er alle schijn van dat het College bewust gekozen heeft de regels voor mededinging te ondermijnen.**
- Op basis van de beschikbare informatie is de **vraag gerechtvaardigd of hier bovendien sprake is van een mogelijke illegale regeling van "opcenten"**.
Hiertoe is onderzoek nodig van het daartoe bevoegde gezag. Mede gelet op de ontwijkende informatieverstrekking over de gang van zaken (vragen hierover werden ontwijkend, te laat of onvolledig beantwoord), en het overtreden van wetten, is het gerede vermoeden van misstand gerechtvaardigd.
- **Het maatschappelijk belang is in het geding bij de schending van wettelijke voorschriften.** Hierdoor is er een gevaar voor het goed functioneren van de Openbare Dienst of van een onderneming als gevolg van onbehoorlijke wijze van handelen of nalaten.
- Gezien de complexiteit van de materie, alsmede het aantal betrokkenen zijnde onder meer het College van B&W, het betrokken ambtelijk apparaat, de 9 inschrijvers, de groep van gelieerde bedrijven met directeur H.J., de onderaannemers etc., is het de Stadspartij en andere buitenstaanders vrijwel onmogelijk, zelf de informatie boven tafel te krijgen die nodig is om een objectief beeld van de werkelijkheid te verkrijgen. Dit betreft zowel het ontbreken van de deskundigheid als de relevante opsporingsbevoegdheid.
- Voor onderzoek naar de rechtmatigheid van de gemeentelijke procedures in dit proces acht de Stadspartij het nodig een onderzoekscommissie in te stellen, waarbij belanghebbenden, ambtenaren en getuigen, zo nodig onder ede, kunnen worden gehoord.
- Mochten uit dit Raadsonderzoek mogelijke wetsovertredingen blijken, dan dient als dan het bevoegde gezag via het Openbaar Ministerie te worden ingeschakeld.

De bijgaande samenvatting is gemaakt op basis van 3 afzonderlijke deelonderzoeken door diverse deskundigen.

Bovendien heeft de redactie van dagblad De Limburger zich over dit dossier gebogen en op 20 maart 2018 een uitgebreide publicatie hieraan besteed. De publicatie is toegevoegd.

Samenvatting Stadspartij van mogelijke onrechtmatigheden inzake Europese aanbesteding integrale ontwerp- en projectmanagementopdracht herhuisvesting/inrichting stadhuis Geleen

1) Voortraject

- Onduidelijk is hoe het contact is ontstaan tussen Gemeente en Exaedes Bouwrealisten BV (directeur de heer H.J.).
- In februari 2016 heeft het College van B&W een eerste opdracht verstrekt voor een "Onderzoek flexibel werken Sittard-Geleen".
- Daarna zijn in de periode november 2016 t/m november 2017 8 vervolgoopdrachten verstrekt aan Exaedes Bouwrealisten BV t.b.v. diverse onderzoeken in relatie tot huisvesting gemeente Sittard-Geleen.
- Met deze onderzoeken was een totaalbedrag van ongeveer 130.000 euro gemoeid.

2) Gemeentelijke projectorganisatie huisvesting:

- Onvoldoende functiescheiding
Georganiseerde mogelijkheid c.q. gelegenheid gegeven tot misbruik van bevoegdheden **Zelfde externe persoon op meerdere niveaus zeggenschap geven kan/zal leiden tot belangenverstrengeling** ("gelegenheid maakt de dief")
- Externe deskundige supervisor heeft volledige eigenstandige bevoegdheden en competenties in de projectgroep waardoor controle vrijwel onmogelijk is: Betrokkene **stuurt andere externe adviseurs aan** vanuit het door hem zelf ontwikkeld concept en bewaakt het concept tijdens de realisatie.
- Externe persoon is tevens benoemd tot lid van de stuurgroep huisvesting als extern adviseur/supervisor (=oppertoezichthouder) van o.a. Europese aanbesteding. **Hierdoor doet zich een "conflict of interest" voor ("Slager keurt zijn eigen vlees")**
- Ambtelijke aansturingsrol naar externe partij is vrijwel onmogelijk gezien kennisvoorsprong/ontbreken level playing field met externe adviseur/supervisor.
- Het is niet relevant dat betrokken supervisor niet deelneemt aan de vergaderingen van stuurgroep en/of projectgroep. Hij is door B&W officieel benoemd in de projectstructuur, heeft eigenstandige competenties en verantwoordelijkheden en kan als zodanig met bijbehorend gezag functioneren binnen de organisatie.
- **Bovendien kan het niet deelnemen aan deze vergaderingen, dat door B&W wordt aangemerkt als voorkoming belangenverstrengeling, eerder een extra complicerende factor zijn aangezien betrokkene daardoor geheel zijn eigen gang kon gaan zonder het afleggen van mondelinge verantwoording in zowel de stuurgroep als de projectgroep.**

3) Aanbestedingsfase:

- De aanbesteding integrale ontwerp- en projectmanagementopdracht herhuisvesting/inrichting stadhuis Geleen is op 15 mei 2017 aangekondigd via TenderNet. Gelijktijdig zijn de Aanbestedingsleidraad en bijlagen gepubliceerd, eveneens via TenderNet, waarin selectiecriteria zijn gesteld.
- De aanbesteding betreft een zogenaamde "Total Engineering"-opdracht (Eén partij biedt alle ontwerpdisciplines aan om aanbestedingsstukken op te stellen ten behoeve van Projectmanagementbureau, Bouwkostendeskundige, Architect, Constructeur, Installatieadviseur W en E, Bouwfysicus, Adviseur brandveiligheid en eventuele overige adviseurs die noodzakelijk worden geacht).
- In de aanbestedingsleidraad wordt expliciet vermeld:
"Inschrijver wordt geschikt geacht **indien geen van de in het Uniform Europees Aanbestedingsdocument genoemde uitsluitingsgronden van toepassing zijn** en inschrijver tevens voldoet aan alle geschiktheidseisen".

Enkele facultatieve uitsluitingsgronden zijn:

- **Een belangenconflict**
- De **betrokkenheid bij de voorbereiding** van de aanbestedingsprocedure
- Het **afleggen van een valse verklaring**

- In de “Nota van inlichtingen” wordt door de aanbestedende dienst (met supervisor de heer H.J. van de Europese aanbesteding) op vragen van overige geïnteresseerden gesteld dat bedrijven die in het voortraject betrokken waren, mogen deelnemen aan de aanbesteding. Hier is sprake van een fors “conflict of interest” tussen de heer H.J., de supervisor van de aanbestedende dienst en de heer H.J., de directeur/Eigenaar van Exaedes Bouwrealisten BV, zijn bedrijf dat in het voortraject betrokken was. **de heer H.J. de supervisor, had hier moeten terugtreden als supervisor gezien het optreden van belangenverstrengeling.** Dit heeft hij niet gedaan. Onduidelijk is nog of hij dit voorval expliciet heeft gemeld bij de stuurgroep van het project en/of wat de stuurgroep hierover heeft besloten.
- Uit de “nota van inlichtingen” aan de hand van vragen geïnteresseerde partijen:
“Vraag 34: Er zijn een aantal rapporten geproduceerd zoals Programma van Eisen, Motivatie Anders Werken. Mogen de producenten van deze rapporten ook deelnemen aan deze aanbesteding ?”
“Antwoord 34: Ja, dit is hen toegestaan. Aan iedere geïnteresseerde potentiële inschrijver wordt gelijktijdig dezelfde informatie verstrekt. N.b. zie ook vraag 84”.
“Vraag 84: In de voorfase hebben diverse adviseurs (architect + projectmanagement) gewerkt aan het project, mogen zij meedoen aan de aanbesteding ? Hoe garandeert de gemeente het level playing field ?”.
“Antwoord 84: In de voorfase heeft Exaedes Bouwrealisten de gemeente geadviseerd. Sinds 1 april 2017 is deze relatie voor het stadhuis Geleen beëindigd. Verder is alle informatie die in dit traject is opgeleverd voor alle aanbidders beschikbaar gesteld.”
- **De aanbestedende dienst (met supervisor de heer H.J.) stelt hier zaken onjuist voor.** Men moet immers weten dat de enige informatie die beschikbaar is gesteld aan inschrijvers informatie is, die door Exaedes Bouwrealisten BV is opgeleverd. Overige inschrijvers hebben pas op 15 mei 2017 kennis kunnen nemen van die informatie. Wat te doen met de informatievoorsprong die Exaedes Bouwrealisten c.q. Extera heeft opgebouwd via directeur de heer H.J. in zijn functie als supervisor of wat te doen met mondeling uitgewisselde informatie “bij de koffie-automaat”, wat te doen met de tijdsvoorsprong om diepgaander te kunnen nadenken over de opdracht, wat te doen met de voorkeursinvullingen en wensen van de opdrachtgever die niet schriftelijk zijn gecommuniceerd. Er is geen sprake geweest van level playing field voor alle partijen. **De aanbestedende dienst heeft bovendien geen of onvoldoende passende en controleerbare maatregelen getroffen om deze informatieachterstand voor overige inschrijvers te voorkomen.**
- In Antwoord 84 stelt de aanbestedende dienst met zoveel woorden namens het College van B&W dat de relatie met de heer H.J. is beëindigd. **Dit is aantoonbaar onjuist** aangezien het College van B&W op 21 april 2017 de heer H.J. in de projectorganisatie huisvesting heeft benoemd in zowel de stuurgroep als de projectgroep, nota bene belast met het supervisorschap Europese aanbesteding. **Het College van B&W heeft door dit antwoord geïnteresseerde inschrijvers onjuist geïnformeerd.**

4) De inschrijving:

- Extera BV heeft als hoofdaannemer ingeschreven (Extera BV is 100% dochter van Exaedes Bouwrealisten BV die op haar beurt 100% eigendom is van Exaedes Advies BV (**directeur van alle drie de BV's is de heer H.J.**). Er kan gesproken worden van de "groep H.J.". De onderliggende partijen fungeren als onderaannemers.
- **De selectie heeft niet op de gebruikelijke wijze plaatsgevonden.**
Er is een selectie uitgevoerd op basis van een UAE-formulier waarbij alleen selectiecriteria zijn gesteld voor het Project Management dat de overige partijen moet coördineren (in casu directeur de heer H.J. – die tevens lid is van de Stuurgroep en Projectgroep huisvesting, belast met supervising Europese aanbesteding).
Gebruikelijk is om selectiecriteria te stellen aan alle belangrijke partijen die moeten samenwerken om tot een integraal ontwerp te komen (dat geldt minimaal voor Project Managementbureau, Architect, Constructeur en Installatie-adviseur).
Selectiecriteria worden gesteld om na te gaan of genoemde bedrijven qua omvang in staat zijn om het project binnen de planning uit te voeren en ook de kwaliteit en ervaring bezitten om het project uit te voeren. Verder zijn garanties en beroepsaansprakelijkheid van belang bij de keuze.
- Gebruikelijk is te definiëren of een "Functioneel ontwerp" of een "Bestek-gereed"-ontwerp wordt verlangd. In de leidraad voor de aanbesteding, gemaakt obv informatie van Exaedes Bouwrealisten, is hierover echter geen duidelijkheid gegeven. Een "Functioneel ontwerp" is gemiddeld 30% goedkoper dan een "Bestek-gereed-ontwerp". De kans wordt nu geboden dat partijen inschrijven tegen de lagere kostencomponent van een "functioneel ontwerp", zodoende de concurrentie uitschakelend en achteraf meerkosten gaan declareren" als een "bestek-gereed ontwerp" wordt verlangd. Voorkennis van alle project-in-en-outs kan daarbij de doorslag geven om de aanbesteding te winnen.
- **De gevolgen van deze risico's zal het projectmanagementbureau (de heer H.J.) in een latere fase willen doorschuiven naar de gemeente** (met de heer H.J. in de stuurgroep).
Doordat de supervisor van de aanbestedende dienst in zowel de stuurgroep als in de projectgroep dezelfde persoon is (de heer H.J.) als de directeur van het Projectmanagementbureau (de heer H.J.), die via de onderliggende organisatie met de onderaannemers geconfronteerd wordt met mogelijk hogere kosten ontstaat ook hier een duidelijk "conflict of interest".
- Het is gebruikelijk om bij de "Financiële draagkracht" criteria te stellen aan de omzet en omvang van een bedrijf om er van verzekerd te zijn dat het bedrijf krachtig genoeg is om een project uit te voeren en voldoende mensen in dienst heeft om dit ook binnen de planning te realiseren. Een omzetnorm van een factor 3 van de projectomvang wordt in het algemeen als proportioneel gezien.

Met betrekking tot de financiële draagkracht blijft de vraag hoe Extera BV kon worden geselecteerd, aangezien zij immers pas medio 2017 is opgericht. Kan Extera BV voldoende financiële garanties en zekerheden overleggen voor de uitvoering van dit project? Hoe staat het met referentieprojecten in de afgelopen 5 jaar? Men maakt hierbij gebruik van projecten van Exaedes Bouwrealisten BV. Kan dit zo maar? Verder is de vraag of deze garanties zijn afgedekt met een bedrijfsaansprakelijkheidsverzekering van voldoende omvang. Kan Extera BV een beroep doen op de financiële draagkracht van de onderaannemers en is afgedekt dat deze risico's niet naar de gemeente kunnen worden doorgeschoven?

5) Beoordeling van de inschrijvingen

- De inschrijving heeft plaatsgehad op 4 juli 2017.
- Er hebben 9 partijen ingeschreven, waaronder **Exaedes Bouwrealisten BV**. Aan deze partij is op 3 november 2017 de opdracht gegund blijkens het officiële gunningsformulier.
- Uit een brief van 20 maart 2018 aan de Gemeenteraad blijkt dat met deze aanbesteding een bedrag van 970.000,-- euro is gemoeid.
- In een brief van 15 december 2017 claimt het College van B&W dat de opdracht in tegenstelling tot deze officiële bekendmaking gegund is aan **Extera BV** (100% dochter van Exaedes Bouwrealisten BV). **In de officiële stukken op TenderNet is tot op heden echter nog steeds sprake van Exaedes Bouwrealisten BV.**
- Extera BV is op 29 juni 2017 opgericht.
Dit is slechts enkele dagen voor einde inschrijvingstermijn.
- In de aankondiging van de gegunde opdracht is vermeld dat er geen MKB-bedrijf heeft ingeschreven. **Deze mededeling kan echter niet correct zijn, nu de opdracht conform mededeling College van B&W is verstrekt aan Extera BV.** Dit bedrijf is pas in 2017 opgericht en heeft een geplaatst aandelenkapitaal van slechts 100,-- euro. Er zijn nog geen omzetgegevens van dit bedrijf bekend. Dit bedrijf valt dus per definitie in de categorie "MKB-bedrijf".
- In het Uniform Aanbestedingsdocument (een UAE-formulier moet naar waarheid worden ingevuld.) van Extera BV claimt het bedrijf niet betrokken te zijn geweest bij de voorbereiding van de Europese aanbesteding. **Hier maakt men zich in ernstige mate schuldig aan het verstrekken van onjuiste informatie die leidt tot een valse verklaring.** Zo heeft het bedrijf de vraag of zij zich bewust is van enig belangenconflict ontkennend beantwoord. **Dit is onjuist, immers haar directeur de heer de heer H.J. werd op 21 april 2017 benoemd tot lid van zowel de gemeentelijke stuurgroep als projectgroep Huisvesting en als supervisor van de betreffende Europese aanbesteding.** Ook heeft het bedrijf de vraag of zij of een met haar verbonden onderneming de aanbestedende dienst heeft geadviseerd en of zij of een verbonden onderneming anderszins betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure ontkennend beantwoord. **Ook dit is onjuist, aangezien Exaedes Bouwrealisten BV** (100% eigenaar van Extera BV) conform mededeling van het College van B&W in haar brief van 15 december 2017 **in het voortraject een opdracht heeft gekregen** om een onderzoek uit te voeren naar flexibel en digitaal werken, de vertaling daarvan in een flexibel huisvestingsconcept op schetsniveau en een investeringsraming per gebouw. **De uitkomsten hiervan zijn** de basis geweest voor het Raadsbesluit van 23 maart 2017 en **vervolgens neergelegd in een aantal documenten** die bij de publicatie van de aanbestedingsleidraad als bijlage zijn meegestuurd.
- **Extera BV had moeten worden uitgesloten van inschrijving op grond van een belangenconflict, betrokkenheid bij de voorbereiding van de aanbesteding en het afleggen van een valse verklaring.** Inschrijvingen die niet voldoen aan de Wetsvoorschriften, eisen en voorwaarden zijn bovendien ongeldig. De stuurgroep huisvesting had dit als eerstverantwoordelijke moeten onderkennen.
- **Het afleggen van deze valse verklaring is te kwalificeren als een onrechtmatige daad die invloed heeft op de professionele geloofwaardigheid van Extera BV. Bovendien wijst de gedraging op kwade opzet met het doel op onrechtmatige wijze een opdracht in het kader van een Europese aanbestedingsprocedure te verwerven, waarmede veel gemeenschapsgeld is gemoeid.**

- Zeer opmerkelijk en tegelijkertijd bedenkelijk is dat de aanbestedende dienst (met supervisor de heer de heer H.J.) Extera BV niet heeft uitgesloten voor inschrijving, ondanks dat bekend moet zijn geweest (bij de supervisor Europese aanbesteding, tevens directeur van Extera BV) dat Extera BV een valse verklaring heeft gegeven op minimaal 2 vragen inzake uitsluitingsgronden. **Dit is minimaal te kwalificeren als verdacht.**

6) Gunning

- De gunning werd gesteld op Exaedes Bouwrealisten BV. Later heeft het College van B&W gecommuniceerd dat dit Extera BV moet zijn.
Onduidelijk is of aan de overige inschrijvers de juiste gunning is gecommuniceerd. Onduidelijk is nog of dit consequenties heeft voor de bezwaartermijn indien een onjuiste gunningsnaam is gecommuniceerd.
- Het had op de weg van het College van B&W gelegen om de gegunde opdracht van 3 november 2017 aan Exaedes Bouwrealisten BV te herroepen, nu men zelf stelt dat de opdracht aan Extera BV is gegund.

Het horecastraatje in Geleen wordt opgenomen in het vernieuwde gemeentehuis. FOTO ANNEMIEK MOMMERS

Exaedes zit vanaf het begin aan tafel

BOUWPROJECT

‘Fout bij aanbesteding gemeentehuis Geleen’

SITTARD-GELEEN
DOOR ERIC VAN DORST
EN ERWIN SCHMIDT

Een aanbesteding rond het verbouwen en uitbreiden van het gemeentehuis in Geleen is niet volgens de regels verlopen.

Dat concludeert Wim Vondenhoff in Heerlen, advocaat en gespecialiseerd in aanbestedingsrecht, uit een dossier dat in het bezit is van *De Limburger*. Daaruit blijkt onder meer dat het Uniform Europees Aanbestedingsdocument vorig jaar onjuist is ingevuld door Extera BV in Roermond, het bedrijf dat een opdracht voor het ontwerp en projectmanagement is gegund. Volgens Vondenhoff is sprake van een valse verklaring en had de gemeente Sittard-Geleen Extera moeten uitslui-

ten van verdere mededinging. Er is volgens hem een duidelijke uitsluitingsgrond in het geding. Zo beantwoordde Extera 'nee' op de vraag of het bedrijf, dan wel een ermee verbonden onderneming, de gemeente had geadviseerd of anderszins betrokken was geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure. Dit terwijl Exaedes Bouwreallisten, met dezelfde bestuurder en enig aandeelhouder (Han Joosen) als Extera, meewerkte aan het *Programma van Eisen Ambtelijke huisvesting gemeente Sittard-Geleen* en het nieuwe werkconcept *Motivatie Anders Werken* ontwikkelde.

Opgericht

Deze documenten vormen de basis voor het bouwproject, geraamd op 18 miljoen euro. Extera, waaraan de opdracht op 3 november definitief

werd gegund, werd 29 juni 2017 opgericht. Dat was vijf dagen voor de inschrijvingstermijn afliep.

Uit de Nota van Inlichtingen van 9 juni blijkt dat gegadigden hadden gevraagd of adviseurs en producenten van rapporten inzake het project ook aan de aanbesteding mochten deelnemen en hoe de gemeente garandeerde dat iedereen gelijke kansen had. De gemeente antwoordde bevestigend en stelde dat iedere geïnteresseerde gelijktijdig dezelfde informatie was verstrekt. Het college meldde 22 december op vragen van de fractie Lokaal Belang dat geen van de andere acht inschrijvers zich juridisch tegen de gunning verzet had.

Volgens Vondenhoff is de opdracht daarmee definitief verstrekt en kunnen bedrijven die het nakijken hebben gehad hooguit nog een scha-

declaim bij Sittard-Geleen indienen, omdat de aanbesteding niet correct zou zijn verlopen.

De gemeente zegt dat alles volgens de regels is gegaan. Onderzoeken zijn verricht ten behoeve van de besluitvorming van de raad. Pas na het raadsbesluit is de voorbereiding van de aanbesteding gestart, waarbij Extera noch Exaedes betrokken is geweest, stelt het college. Han Joosen van Extera ziet dat ook zo.

Bevooroordeeld

Ton Raven van Stadspartij kent het dossier en vindt dat Extera door voorkennis is bevooroordeeld. Hij verwijt het college onzorgvuldig handelen en eist annulering van de opdracht. Hij schakelt een recherchebureau in om de zaak uit te zoeken.

■ REGIO 5

Exaedes zit vanaf het begin aan tafel

Er is kritiek op de aanbestedingsprocedure rond het gemeentehuis in Geleen. Extera BV zou een valse verklaring hebben ingeleverd. Haar moederbedrijf Exaedes Bouwrealisten in Roermond is de spil in de hele planontwikkeling.

SITTARD-GELEEN
DOOR ERIC VAN DORST
EN ERWIN SCHMIDT

Het politieke voornemen alle ambtenaren van Sittard-Geleen te huisvesten op de Markt in Geleen, dateert van ruim tien jaar geleden. In 2014 is in het coalitieakkoord van CDA, GOB, PvdA, D66 en (aanvankelijk) VVD vastgelegd daar werk van te gaan maken, mede om de leegstand in het centrum aan te pakken. Een eerste plan is ambtenaren onder te brengen in ruimte boven Jan Linders en daar gevestigde winkels naar elders in het centrum te verplaatsen. Achter de schermen wordt Han Joosen, directeur van Exaedes Bouwrealisten uit Roermond, ingehuurd om te beoordelen of dit een reële optie is.

Horecastraatje
In 2017 overvalt Lebens de vastgoedeigenaren met een gemeentelijk plan. Dit behelst dat de ambtenaren gaan huizen in het stadhuis op de Markt, dat hiervoor verbouwd en uitgebreid wordt met een vleugel op de plek van het verpauperde horecastraatje. Het oude radhuis zal worden losgekoppeld van het nieuwe en krijgt de bestemming horeca. Dit plan blijkt te zijn uitgewerkt

door Exaedes, dat eerder het projectmanagement voor gemeentelijk huisvestingsproject Mosea Forum in Maastricht heeft gedaan. Exaedes schrijft voor de situatie in Geleen het concept voor flexibel en digitaal werken inclusief een berekening van het aantal werkplekken en raamt de kosten op 18 miljoen euro. Verder maakt het bedrijf schetsen van het gerenoveerde en uitgebreide gebouw en stelt het daarvoor een programma van eisen op. De coalitie loodst het huisvestingsplan voor de Markt in vier weken tijd door de raad, inclusief de verplaatsing van de raadzaal naar het Sittardse Dominicanenklooster (geschatte kosten 8,8 miljoen). Ook hiervoor doet Exaedes studies.

Op 1 april start het college de procedure voor de *Europese openbare aanbesteding Integrale ontwerp- en projectmanagementopdracht herhuisvesting/inrichting stadhuis Geleen*.

Negen partijen schrijven hierop in. Een daarvan is de firma Extera BV, vijf dagen voor het einde van de inschrijftermijn opgericht en dochter van Exaedes, met Joosen als enige bestuurder en aandeelhouder.

In oktober wordt het werk voor zo'n 9 ton voorlopig gegund aan Extera en op 3 november definitief.

Op 6 december stelt oppositiepartij Lokaal Belang vragen over de aanbesteding. Zoals of Extera/Exaedes gezien de betrokkenheid in het voortraject over voorinformatie beschikte en uitgesloten had moeten worden. Ook vraagt Lokaal Belang waarom de gemeente Exaedes niet in de gelegenheid heeft gesteld te bewijzen dat de concurrentie niet is

ACHTERGROND AANBESTEDING

vervalst door haar betrokkenheid en of het bedrijf na 1 april nog betrokken is geweest bij het project. B en W consulteren hun huisadvocaat en antwoorden dat aan iedere inschrijver gelijktijdig dezelfde informatie is verstrekt, inclusief de door Exaedes geleverde stukken, en inschrijvers elf dagen langer dan het wettelijk verplichte minimum tijd is geboden daarvan kennis te nemen.

Zekerheid

Aangezien geen juridische procedures zijn gevoerd na de voorlopige gunning, gaat het college ervan uit dat inschrijvers vinden dat voldoende zekerheid is geboden en er sprake is van een zogeheten *level playing field*, de term voor een proces met gelijke kansen voor alle inschrijvers. Van concurrentievervalsing is volgens het college geen sprake en tussen 1 april en de gunning zou formeel noch informeel contact zijn onderhouden met Exaedes over de ambtelijke huisvesting in het algemeen en de aanbesteding in het bijzonder. In de nota *Bestuursopdracht Huisvesting (vervolgproces)* van 21 april wordt Joosen echter genoemd als lid van de stuurgroep, naast de wethouders Noël Lebens (CDA) en Pieter Meekels (GOB). Ook blijkt hij externe deskundige en supervisor van de projectgroep te zijn. In een voetnoot staat achter zijn naam: 'aanbesteding extern adviseur via (Europese) aanbesteding total-en-

Onderzoek

De Stadspartij pleit voor een onderzoek naar de gang van zaken rond de aanbesteding. De partij wil weten waarom het college niet heeft onderkend dat Extera BV in het Uniform Europees Aanbestedingsdocument niet heeft vermeld bij het voortraject betrokken te zijn geweest, ook niet na vragen van Lokaal Belang daarover. Ton Raven, fractieleider van Stadspartij, roept klokkenluiders op zich te melden, desnoods anoniem. „Wij achten het zeer onzorgvuldig dat zo'n belangrijke procedure kennelijk onvoldoende aandacht heeft gehad van het college, met name van de verantwoordelijke portefeuillehouder. Die moet op de hoogte zijn geweest van de inschakeling van dit bedrijf in de voorfase.”

gineering-opdracht is in voorbereiding'. Lokaal Belang laat de zaak verder rusten. De partij gaat morgen op in het CDA.

Dossier

Daarna duikt een vuistdik dossier op. Het bevat een analyse van vermeende onrechtmatigheden rond de aanbesteding voor het radhuisplan, inclusief het door Extera ingevulde Uniform Europees Aanbestedingsdocument. In de analyse wordt er nadrukkelijk de aandacht op gevestigd dat Extera 'nee' heeft geantwoord op de vraag of het bedrijf dan wel een ermee verbonden onderneming de gemeente vooraf heeft geadviseerd of anderszins betrokken is geweest bij de voorbereiding van de aanbestedingsprocedure. Het college laat weten dat Extera correct gehandeld heeft, aangezien Exaedes betrokken is geweest bij de voorbereiding van het project maar niet bij de voorbereiding van de aanbesteding.

Wim Vondenhoff, specialist in aanbestedingsrecht, stelt dat Extera uitgesloten had moeten worden vanwege het afleggen van een valse verklaring. Hij vindt dat Extera wel degelijk betrokkenheid vooraf had moeten erkennen. „Men kan zich afvragen of de technische en financiële haalbaarheidsstudie van een aanbesteding niet bij de voorbereiding van een aanbestedingsprocedure hoort. Als dat al niet zo is, hoe moet je dat dan wel kwalificeren?”

Reageren?
eric.vandorst@delimburger.nl
erwin.schmidt@delimburger.nl